

Handleiding Bevolkingsparticipatie Commissie, inclusief Activity Plan Strengthening CPC Nickerie (document 2)

Decentralization and Local Government Strengthening Program (DLGP II) -
Ministry of Regional Development

Assignment name: “Strengthening Citizen Participation Committee of Nickerie”

Loan number: 2087/OC-SU

October, 2010

Henrie Wesenhagen
Consultant
Kolonistenweg 13
Paramaribo
Suriname
Tel: 08540024/490925
Email: henrieweshagen@yahoo.com

Inleiding (1/3)

- ❖ Het Decentralisatie Programma voorziet in een gestructureerde bevolkingsparticipatie. Naast de instelling van een nieuwe afdeling Beheer Bestuursressorten (BBR) kent het district ook een Bevolkingsparticipatie Plan (BPP) en een Burger Informatie Centrum (BIC). De Bevolkingsparticipatie Commissie (BPC) is eveneens onderdeel van de voorzieningen en structuren voor de bevolkingsparticipatie.
- ❖ Uit de needs assessment is ten aanzien van het functioneren van de BPC naar voren gekomen, dat:
 1. de commissie vooral waardevol is geweest bij het mobiliseren van de bevolking bij openbare hoorzittingen, dus op buurt- en ressortniveau;
 2. de workload en de kosten voor de individuele BPC leden daardoor substantieel waren; activiteiten op districts- en ressort-/buurniveau;
 3. nadere verduidelijking/aanscherping van taken en verantwoordelijkheden BPC ten opzichte van de volksvertegenwoordigende organen nodig is, met name voor wat betreft de openbare hoorzittingen;

Inleiding (2/3)

3

4. de informatie- en adviesfuncties (naar respectievelijk de burgers en het districtsbestuur toe) nauwelijks zijn ontwikkeld;

5. de aansturing en facilitering van de BPC onvoldoende zijn geweest, mede vanwege structurele tekorten ten aanzien hiervan in de organisatie van het districtsbestuur.

❖ Het Beleidsplan Bevolkingsinformatie en Burgerparticipatie geeft thans de beleidsmatige uitgangspunten en richtlijnen aan voor de component bevolkingsparticipatie binnen het Decentralisatie Programma. Deze kunnen als volgt worden samengevat:

1. De Afdeling BBR is vanuit haar hoofdtaken verantwoordelijk voor burgerparticipatie.

2. Informatie en dienstverlening naar de burger toe en het bevorderen en faciliteren van participatie van de burger in besluitvorming op districtsniveau worden institutioneel afzonderlijk ingekaderd: het eerste behoort tot het mandaat van het BIC en het tweede wordt georganiseerd en gefaciliteerd vanuit de bestuurskantoren in de ressorten.

3. De BIC Coördinator zal het districtsbestuur assisteren bij de voorbereiding van het beleid ten aanzien van bevolkingsparticipatie.

Inleiding (3/3)

- 4.** Het BIC ondersteunt en faciliteert alle burgerparticipatie activiteiten in het district met informatie en specifieke diensten.
- 5.** De bestuursopzichtersposten krijgen een meer centrale rol bij burgerparticipatie; als onderdeel van deze rol zullen de BO's overlegstructuren op ressortniveau opzetten.
- 6.** Alle in het ressort aanwezige en actieve organisaties en sleutelfiguren zullen toegang hebben tot de overlegstructuur.
- 7.** Uit de overlegstructuren op ressortniveau (Bevolkingsparticipatie Netwerken) zal een Bevolkingsparticipatie Netwerk op districtsniveau worden samengesteld; deze zal in de plaats komen van de bestaande BPC.
- 8.** Daarnaast zullen de BO kantoren in de ressorten ook BIC taken uitvoeren.
- 9.** De buurtcomités zullen binnen de nieuwe overlegstructuren op ressortniveau worden geïncorporeerd.
- 10.** Per ressort zal een bevolkingsparticipatieplan worden opgesteld; hieruit zullen elementen worden gehaald voor een BPP op districtsniveau.

Inhoud document

5

- ❖ Dit document is gekoppeld aan de needs assessment welke is uitgevoerd ten behoeve van de versterking van de Bevolkingsparticipatie Commissie van Nickerie (zie document 1).
- ❖ Dit tweede document heeft de volgende inhoud:
 1. Handleiding voor het opzetten en versterken van de Bevolkingsparticipatie Netwerken op ressort- en districtsniveau.
 2. Activiteiten Plan ten behoeve van de versterking van de Bevolkingsparticipatie Netwerken op ressort- en districtsniveau.

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districtsniveau in Nickerie

6

Rol Bevolkingsparticipatie Netwerk (BPN)

1.1. Participatie en representatie

Er is geen sprake van decentralisatie zonder burgerparticipatie, daar lijkt bij alle betrokken actoren voldoende consensus over te bestaan. Bij de vormgeving hiervan op districtsniveau bestaat evenwel behoefte aan duidelijkheid c.q. verduidelijking van de institutionele inbedding van burgerparticipatie binnen het decentralisatieproces en met name de rolverdeling tussen DR-RR-BPN. Alle drie organen hebben een betrokkenheid van en met de burger. Deze handleiding zal daarom worden ingeleid met een verhandeling over de rol van het Bevolkingsparticipatie Netwerk.

Volgens de Grondwet van de Republiek Suriname kenmerkt de democratische orde zich door participatie en representatie. Dit is in de verschillende wetten en regelingen met betrekking tot decentralisatie verder uitgewerkt en geregeld. De bestuurlijke organen op districtsniveau zijn bij wet verplicht om de burgers in openbare vergaderingen te horen over de districtsplannen en districtsbegrotingen.

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districtsniveau in Nickerie

7

In een moderne samenleving is het nodig dat de representatieve democratie wordt gecompleteerd door (burger) participatie mechanismen om degenen die gekozen zijn in staat te stellen beter in te schatten welke de noden en prioriteiten zijn van de burgers, alsook een gevoel van ‘ownership’ te creëren bij de burgers voor de diensten die door de overheid worden geboden.

Door middel van bevolkingsparticipatie wordt een breed proces van sociale mobilisatie ontketend waarin verschillende maatschappelijke krachten betrokken zijn, zoals gemeenschapsorganisaties, NGO's, ondernemersorganisaties, welzijns- en liefdadigheidsgroepen.

Bevolkingsparticipatie betekent voor het bestuur dat deze zich open moet stellen voor participatie van de burgers: een luisterende, toegankelijke en ontvankelijke overheid die reageert en in beweging komt.

De burgers moeten op hun beurt in staat zijn om de verschillende verlangens en belangen duidelijk kenbaar te maken waarbij het vormen van netwerken en het organiseren van hoorzittingen belangrijke instrumenten zijn.

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districtsniveau in Nickerie

Met burgerparticipatie wordt concreet beoogd:

- ❖ goede communicatie tussen bestuurders en burgers
- ❖ inspraak van de burgers bij het opstellen van ressort – en districtsplannen en participatie bij de uitvoering hiervan
- ❖ financiële of immateriële bijdragen van de burgers voor projecten
- ❖ bouwen en versterken van partnerschap tussen organisaties van burgers en de bestuursdienst

De instrumenten die voor informatie en participatie zijn ontwikkeld en beschikbaar zijn:

- ❖ Burger Informatie Centrum: two-way communication tussen bestuur en burger.
- ❖ Bevolkingsparticipatie Commissie: voor vrijwillige ondersteuning van bestuur bij participatie en voorlichting.
- ❖ Bevolkingsparticipatie Plan: voor een planmatige en gestructureerde aanpak van de participatie – en voorlichtingsactiviteiten.
- ❖ Training van trainers: versterken van districtskader voor inzet in de eigen ontwikkeling.

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districtsniveau in Nickerie

1.2. Institutionaliseren van de rol van burgers in het lokaal bestuursproces

Het gaat daarbij om het vervullen van de volgende functies:

- ❖ adviseren van de staf van het district met betrekking tot methoden om te communiceren met de burgers in het district;
- ❖ mede organiseren van burgerparticipatie activiteiten en speciale evenementen;
- ❖ als informatiekanal dienen van en naar het districtsbestuur;
- ❖ aanleveren van districtstrainers;
- ❖ onderdeel van het consultatiemechanisme binnen het district;
- ❖ advies en informatie naar het BIC.

Met het opzetten van Bevolkingsparticipatie Netwerken in de ressorten en deze samen te brengen op districtsniveau, wordt in essentie nagestreefd het optimaliseren van het functioneren van wat eerder de BPC was. Bij het opzetten en versterken van de netwerken zullen de belemmerende factoren bij het functioneren van de BPC zoveel als mogelijk worden weggemaakt.

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districtsniveau in Nickerie

2. Institutioneel kader voor bevolkingsparticipatie volgens het Beleidsplan

2.1. BBR en Bestuurskantoren

De afdeling BBR blijft het organisatorisch kader waarbinnen bevolkingsparticipatie in het districtsbestuur haar plaats heeft met als instrumentarium:

❖ **BIC**

- ondersteunt en faciliteert alle burgerparticipatie activiteiten (van de overheid) in haar district, vanuit informatie en dienstverlenende taak en faciliteiten;
- ontwikkelt een netwerk van sleutelpersonen en informele leiders op districts-niveau;

❖ **Bestuurskantoren in de ressorten**

- informatie uitwisseling met BIC
- opzetten overlegstructuur in de ressorten

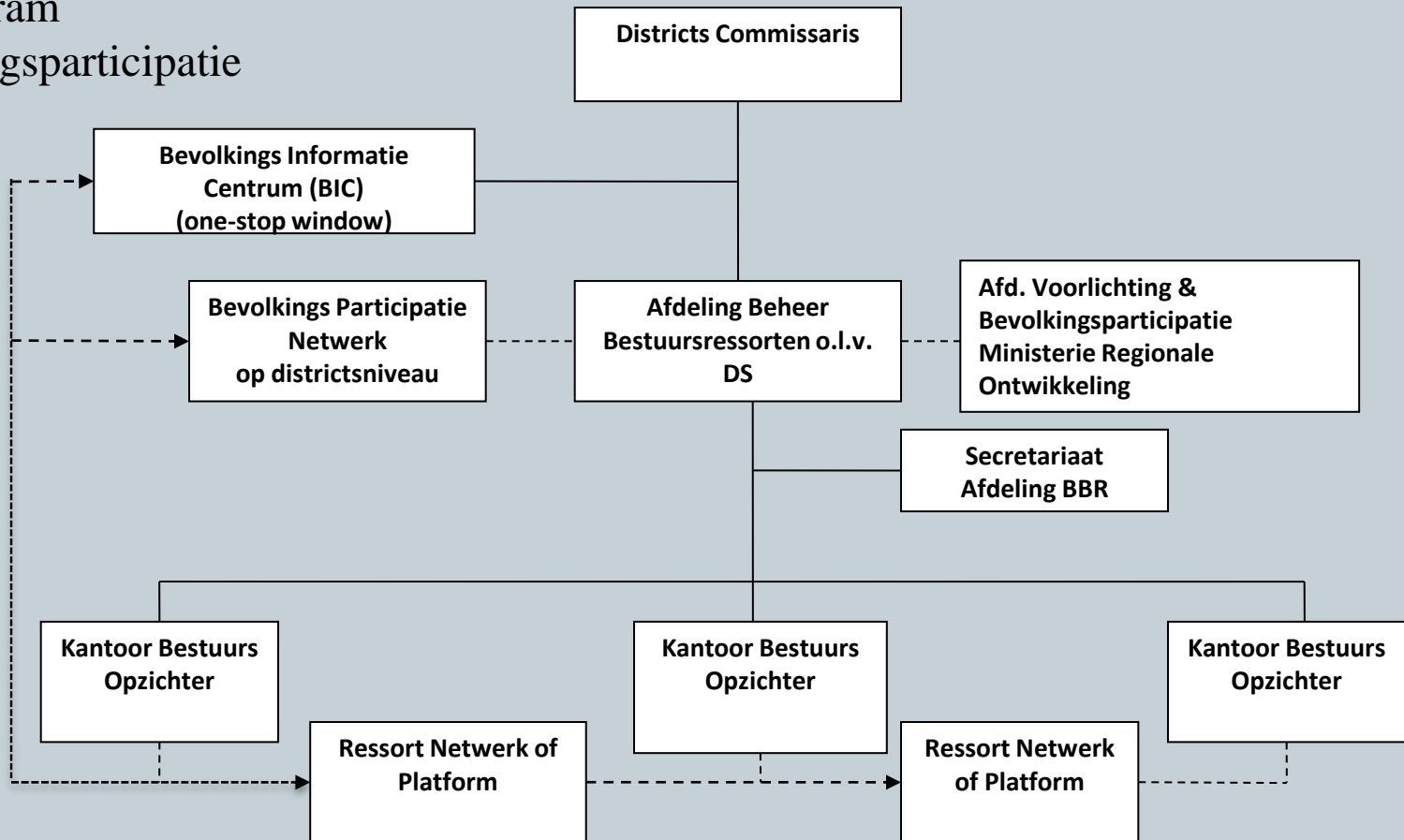
❖ **Burger Participatie Netwerken/Platforms in de ressorten en op districtsniveau**

- vervangen Bevolkingsparticipatie Commissie

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districtsniveau in Nickerie

11

Organogram Bevolkingsparticipatie

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districtsniveau in Nickerie

2.2. Evaluatie mandaat en taakomschrijving BO's

Het bestuurskantoor vormt traditioneel het eerste contactpunt tussen het bestuur en de bevolking. De BO heeft o.a. De volgende taken:

- identificeren en registreren van problemen in het ressort;
- bijdragen aan de begrotingsopstelling voor het district;
- voorbereiden van werkbezoeken van staatsfunctionarissen;
- onderzoeken of een vergunningaanvrager voldoet aan de voorwaarden;
- controleren of een vergunninghouder zich houdt aan de vergunningsvoorwaarden;
- bemiddelen in geschillen tussen burgers.

De bestuurskantoren in de ressorten vervullen een belangrijke informatiefunctie naar de bevolking toe, welke in het kader van bevolkingsparticipatie beter benut zal worden in het belang van zowel het bestuur als de burger.

BO's/bestuurskantoren in de ressorten verkeren in een gunstige positie om bij burgerparticipatie van onderaf een faciliterende en sturende rol te vervullen.

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districtsniveau in Nickerie

Mandaat en taakomschrijving van de bestuursambtenaren in de ressorten sluiten naadloos aan bij de faciliterende en sturende rol die hen zijn toebedeeld in de nieuwe opbouw van burgerparticipatie vanaf de basis. Dit blijkt mede uit de meest recente functiebeschrijvingen.

De functie- en taakomschrijvingen laten twee belangrijke gebieden zien waar vanuit de ressorten richting burgers wordt gewerkt:

❖ **Publieksgerichte dienstverlening**

- toezicht en handhaving van vergunningsvoorwaarden;
- advisering met betrekking tot (grond)aanvragen van burgers en bedrijven.

❖ **Infrastructuur en voorzieningen**

- controle en toezicht op uitvoering en onderhoud van openbare werken;
- toezicht en handhaving voorzieningen (bijv. vuilophaal).

Contact met en actieve participatie van burgers bij de uitvoering van genoemde taken versterkt het functioneren van de districtsoverheid en heeft als resultaat tevreden burgers.

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districtsniveau in Nickerie

3. Afgeleide taken en werkzaamheden bestuurskantoren met betrekking tot bevolkingsparticipatie op ressortniveau

- ❖ Opzetten van een Bevolkingsparticipatie Netwerk (BPN) op ressortniveau.
- ❖ Faciliteren van en sturing geven aan het BPN.
- ❖ Organiseren van overlegbijeenkomsten met het BPN.
- ❖ Organiseren van openbare vergaderingen in de ressorten in verband met de plan- en begrotingsopstelling op ressort- en districtsniveau.
- ❖ Organiseren van thema vergaderingen op buurt- en ressortniveau.
- ❖ Opstellen van een Bevolkingsparticipatie Plan voor het ressort.
- ❖ Aanleggen van een database voor het ressort in nauwe samenwerking en afstemming met het BIC van het district Nickerie .

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districtsniveau in Nickerie

4. Taken en werkzaamheden van het Bevolkingsparticipatie Netwerk op Ressortniveau

- ❖ Adviseren van de bestuursambtenaren met betrekking tot het effectief communiceren met de burgers van het ressort.
- ❖ Actief ondersteunen van de bestuursambtenaren bij het organiseren van burgerparticipatie activiteiten.
- ❖ Fungeren als informatiekanaal van en naar de specifieke doelgroep binnen het ressort.
- ❖ Actieve mobilisatie van de burgers bij openbare vergaderingen in het ressort in verband met de plan- en begrotingsopstelling.
- ❖ Actieve ondersteuning bij het initiëren en organiseren van thema vergaderingen in het ressort.
- ❖ Actieve participatie bij de opstelling van een Bevolkingsparticipatie Plan voor het ressort.
- ❖ Aanleveren van data ten behoeve van het aanleggen van een betrouwbare database van het ressort.
- ❖ Actieve participatie in de netwerkbijeenkomsten van het BPN in het ressort.

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districtsniveau in Nickerie

Naast participatie in besluitvorming, informatie aan en mobilisatie van burgers, heeft het BPN een belangrijke signaleringsfunctie als het gaat om het aanklaarten van zaken bij de bestuursdienst die binnen de bevolking leven en waarvoor acuut een oplossing moet worden gevonden.

Genoemd kunnen worden:

- ❖ Economische empowerment van burgers (behoefte aan krediet, grond en andere ondersteuning).
- ❖ Schoonmaak/onderhoud van de openbare ruimte, daar waar de verantwoordelijken het laten afweten.
- ❖ Veiligheid.
- ❖ Openbaar vervoer.
- ❖ Jeugd- en jongerenproblematiek.

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districtsniveau in Nickerie

5. Karakter van het BPN

1. Het BPN kent een netwerkstructuur waar in principe actieve (doelgroep) organisaties en sleutelpersonen uit het ressort deel van uitmaken.
2. De netwerkstructuur is in beginsel een open structuur; de deelnemers participeren in de activiteiten op basis van vrijwilligheid, er is dus niet a priori een vergoeding aan verbonden.
3. Het deelnemen aan het BPN is vrijwillig en vloeit voort uit het feit dat de organisatie het vanwege de belangen en aspiraties van haar doelgroep noodzakelijk acht om in het netwerk te participeren.
4. De netwerkbijeenkomsten hebben in principe een open karakter; netwerkbijeenkomsten zijn de overlegmomenten die de deelnemers aan het netwerk hebben met de Bestuursopzichter die de regisseur is van het netwerk.
5. Het netwerk heeft een functionele relatie met de Bestuursopzichter/ het Bestuurskantoor.
6. Netwerkbijeenkomsten kunnen afhankelijk van de agenda een wisselende samenstelling hebben.
7. Het BPN is geen besluitvormend orgaan, maar geeft advies en ondersteuning aan het districtsbestuur ten aanzien van burgerparticipatie in het ressort.

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districtsniveau in Nickerie

6. Functioneren van het BPN

- ❖ Ten aanzien van de vergaderingen van het BPN:
 - frekventie: minimaal 1x per maand
 - agendapunten: worden vantevoren vastgesteld en bekend gemaakt aan alle betrokkenen
 - kosten: indien noodzakelijk gefinancierd uit de districtsbegroting
 - vergaderlocatie: in eerste instantie bij de BO op kantoor of op een lokatie die voor een ieder toegankelijk en bereikbaar is binnen het ressort.
- ❖ Onderlinge taakverdeling: de BO is de regisseur, maar er kan per vergadering een technische voorzitter (roulerend) worden aangewezen.
- ❖ Tijdsbesteding: is afhankelijk van de activiteiten, een goede onderlinge afstemming en taakverdeling.
- ❖ Het BPN komt bijeen op initiatief van de BO of van één of meer deelnemers met duidelijke opgave van hetgeen zal worden besproken.
- ❖ De bijeenkomsten van het netwerk worden geconvoceerd met gebruikmaking van alle moderne hulpmiddelen: telefoon, sms, email

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districtsniveau in Nickerie

7. Werkwijze bij het initiëren van het BPN

Onderstaande acties worden ondernomen door en vanuit de respectievelijke bestuurskantoren in het district met begeleiding en ondersteuning van de Task Manager Bevolkingsparticipatie van de PIU DLP en de consultant BP.

1. Inventarisatie van alle actieve (doelgroep) organisaties in het ressort met behulp van een registratieformulier (zie bijlage). De verzamelde gegevens worden in een geautomatiseerde database opgeslagen voor een snelle toegankelijkheid, gebruik en update.
2. Inventarisatie van sleutelpersonen binnen het ressort die een toegevoegde waarde kunnen hebben binnen deze overlegstructuur; deze inventarisatie zal geschieden aan de hand van afgesproken richtlijnen (zie bijlage).
3. Samenstellen van een baseline en sociale kaart van het ressort met behulp van een vragen- en inventarisatielijst; deze activiteit zal plaatsvinden met medewerking van de deelnemers in het netwerk (zie bijlage). De op deze wijze verzamelde gegevens zullen eveneens in het geautomatiseerd ressortbestand worden opgenomen.

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districts niveau in Nickerie

4. De eerste bijeenkomsten van het ressortnetwerk zullen ondersteund en begeleid worden door de consultant BP en zullen het karakter hebben van een (trainings)workshop. De onderwerpen zijn:

- het karakter van het BPN/wezenlijk verschil met het eerdere BPC;
- de samenstelling en structuur van het BPN;
- doel en taken van het BPN;
- de werkwijze van het BPN;
- de relatie van het BPN met de BO/het bestuurskantoor, met de afdeling BBR, met de DC/het commissariaat, met het BIC en met de DR en RR;
- de uitvoering van de inventarisaties in het ressort: organisaties, sleutelpersonen, baseline en sociale kaart;
- noodzaak en nut van een een up-to-date en betrouwbaar databestand voor het ressort;
- het samenstellen van een Bevolkingsparticipatieplan voor het ressort;
- het opstellen van een werkplan burgerparticipatie en welke input hiervoor nodig is en van wie;
- het opstellen van een trainingsplan voor BPN en bestuurskantoor.

Handleiding voor Opzetten en Versterken Bevolkingsparticipatie Netwerk op ressort- en districts niveau in Nickerie

8. Institutionele versterking en capaciteitsontwikkeling bestuurskantoren

De bestaande bestuurskantoren zijn niet gereed voor de uitvoering van de taken die voortvloeien uit de in dit document beschreven aangepaste rol bij burgerparticipatie.

Naast een trainings- en begeleidingstraject waarin gedurende een periode van 6 maanden is voorzien, zullen additionele organisatorische en infrastructurele voorzieningen noodzakelijk zijn.

1. Aanpassing werkprocessen bestuurskantoren:

- aanpassing/modernisering administratieve organisatie;
- aanpassing verantwoordelijkheden personeel bestuurskantoren;
- aanpassing bevoegdheden personeel bestuurskantoren;
- aanpassing werkprocedures op de bestuurskantoren.

2. Upgraden faciliteiten bestuurskantoren:

- infrastructuur: ivm. bereikbaarheid en toegankelijkheid
- logistiek: in verband met mobiliteit van de bestuursdienst
- kantoorfaciliteiten: geschikte personeels- en publieksruimten, computers, internet-toegang

Activiteiten Plan ten behoeve van de versterking van de Bevolkingsparticipatie Netwerken op ressort- en districtsniveau